

обов'язків з управління певними діями або їх здійснення іншій стороні.

Слід визнати, що жодне підприємство не володіє імунітетом проти корупції і що ризики стають негативним явищем, тільки якщо їм не приділяти належної уваги, адже вони можуть призвести до несподіваних наслідків та погіршення рівня економічної безпеки. Тому необхідно вчасно виявляти, оцінювати і здійснювати управління корупційними ризиками за допомогою спеціальних політик та процедур.

Список використаних джерел:

1. *Індекс корупції CPI-2016* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ti-ukraine.org/research/indeks-koruptsiyi-cpi-2016/>
2. *Clean Business Is Good Business: The Business Case against Corruption* [Electronic resource]. – Regime to access : https://www.unglobalcompact.org/docs/issues_doc/Anti-Corruption/clean_business_is_good_business.pdf
3. *Corruption Risk Assessment Topic Guide* [Electronic resource]. – Regime to access : http://gateway.transparency.org/files/uploads/Corruption_Risk_Assessment_Topic_Guide.pdf
4. *ISO 37001:2016 Anti-bribery management systems – Requirements with guidance for use* [Electronic resource]. – Regime to access : <https://www.iso.org/standard/65034.html>

*Ткач А.М., студентка,
Андрусяк Н.О., к.е.н., доцент,
в.о. завідувача кафедри економіки підприємства, обліку і аудиту,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ

Зниження економічної безпеки підприємств часто пов'язане з зародженням кризового стану. У зв'язку з чим виникає необхідність здійснення антикризового управління.

Економічна безпека виробничої діяльності вимагає створення на підприємстві власної системи безпеки, як наслідок, метою функціонування її є своєчасне виявлення і запобігання небезпек та загроз, забезпечує підприємство досягнення мети діяльності. Реалізація даної мети відбувається за допомогою антикризового менеджменту.

Створення економічної безпеки підприємства неможливе без своєчасного і комплексного аналізу його стану, окремих напрямів діяльності чи функціональних складових. Особливо на рівень економічної безпеки підприємства впливає й ефективність системи антикризового менеджменту, спрямованого як на подолання існуючих криз, так й на запобігання їх виникненню в подальшій діяльності підприємства.

Антикризовий менеджмент – це управління, яке спрямовано на передбачення небезпеки кризи, аналіз її симптомів і усунення загроз появи кризових ситуацій, а в разі їх появи – аналіз і прийняття швидких заходів ліквідаційного характеру з найменшими втратами та негативними наслідками. Велике значення при цьому має використання факторів кризи для наступного розвитку підприємства [2].

Антикризовий менеджмент має певні особливості, до основних з яких слід віднести: унікальність мети здійснення; специфічність управлінського інструментарію; ресурсні обмеження; часові обмеження; нормалізація кризової ситуації. Розкриваючи поняття антикризового менеджменту, прийнято виділяти п'ять його функцій (ціле-визначення, планування, організація, мотивація, контроль) та два поєднувальних процеси (прийняття рішень і комунікації), які об'єднують окремі функції в єдиний процес управління [4].

Антикризовий менеджмент за складом типових проблем є особливим типом менеджменту, що має як загальні для менеджменту ознаки, так і специфічні.

Основні відмінності, що притаманні антикризовому менеджменту, полягають у такому:

1) специфічність мети здійснення – збереження підприємства як суб'єкта господарювання та відновлення його життєздатності;

2) використання специфічного управлінського інструментарію, тобто засобів та прийомів управлінського впливу;

3) вагомі ресурсні обмеження, що пов'язані з складністю отримання додаткових ресурсів, особливо фінансових;

4) часові обмеження, зумовлені можливими агресивними діями кредиторів підприємства та виникненням загрози початку банкрутства, а також обмеження дієздатності існуючого керівництва підприємства;

5) координація управлінських зусиль не лише на зовнішні прояви проблем, а й на їх причини та появи;

6) висока ризикованість управлінських рішень, що приймаються та реалізуються у зв'язку з високим рівнем напруження господарської системи [1];

7) підвищення важливості інформаційно-аналітичної підтримки управлінських рішень;

8) націлення на мінімізацію витрат усіх зацікавлених осіб-власників, персоналу, кредиторів, держави;

9) використання інновацій, креативного підходу до формування типу поведінки підприємства у кризовій ситуації та пошуку подальших шляхів виходу з неї;

Антикризовому менеджменту притаманні такі аспекти: недопущення кризи і ефективне подолання уже існуючої кризи. Сучасний менеджер має бути постійно готовий до кризових ситуацій та мати план щодо їх подолання [3].

Отже, суть механізмів антикризового менеджменту полягає у впровадженні системи методів попередньої діагностики загрози банкрутства та своєчасному проведенні фінансового оздоровлення організації, що забезпечує її вихід з кризового стану. Саме по собі фінансове оздоровлення складається з трьох етапів: етап усунення неплатоспроможності, етап відновлення фінансової стійкості й етап забезпечення фінансової рівноваги.

Підсумуючи вище викладене можна сказати, що антикризове управління підприємством слід розглядати в двох аспектах:

1) як комплекс профілактичних заходів, спрямованих на попередження фінансової кризи: системний аналіз сильних та слабких сторін підприємства,

оцінка ймовірності банкрутства, управління ризиками (виявлення, оцінка та нейтралізація), впровадження системи попереджувальних заходів;

2) як систему управління фінансами, спрямовану на виведення підприємства з кризи, в тому числі шляхом проведення санації чи реструктуризації суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел:

1. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 504 с.
2. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. – К., 2009. – 377 с.
3. Іванюта С.М. Антикризове управління : навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2013. – 288 с.
4. Безус Р.М. [Поняття антикризового управління підприємств в умовах глобальної світової кризи](http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=34016)[Електронний ресурс] / Р.М. Безус, А.І. Рудь // Режим доступу :<http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=34016>

Тулуб О.М.к.е.н.,

доцент кафедри менеджменту та економічної безпеки,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ТРИАДА ПОНЯТЬ «РИЗИК-НЕБЕЗПЕКА-ЗАГРОЗА» В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Проблема забезпечення стабільності системи економічної безпеки в умовах невизначеності різного роду середовища подібна до забезпечення стабільності показників якості менеджменту, стійкості фінансового стану, що все більше стає проблемою управління. Сучасні уявлення щодо ролі підприємницької діяльності в економіці та її розвитку досить суперечливі через величезну кількість різноманітних підходів та методів до цільової функції соціально-економічного процесу, в якій невизначеність та ризик займають провідне місце, а саме до оцінки стану системи економічної безпеки господарюючого суб'єкта. Для обрання вірних методів, способів та прийомів при управлінні ризиками, загрозами і небезпеками необхідно перш за все чітко детермінувати дестабілізуючі фактори системи економічної безпеки господарюючого суб'єкта.

В дослідженні дестабілізуючих факторів системи економічної безпеки господарюючого суб'єкта доцільно виділити декілька таких факторів:

- ризик – як ймовірність виникнення обставин, що можуть спричинити небезпеку;
- небезпека – як реальна можливість нанесення шкоди, збитку;
- загроза – як реальний намір нанесення збитку.

У порівнянні з загрозою ризик може принести з собою як негативний так і позитивний результат. Підприємство здійснюючи господарську діяльність може ризикнути і виграти – збільшити свій фінансовий чи ресурсний потенціал. Отже з кожною наступною ланкою від ризику до небезпеки, та до загрози можливість позитивного наслідку господарської діяльності зменшується.

Підприємство при здійсненні будь-яких господарських операцій стикається з невизначеністю. Таке середовище насичене дестабілізуючими